

STRESZCZENIE ROZPRAWY DOKTORSKIEJ

Imię i nazwisko autora rozprawy doktorskiej:

mgr Katarzyna Brożek

Stopień naukowy oraz imię i nazwisko promotora rozprawy:

dr hab. Tadeusz Dyr, prof. nadzw. UTH

Stopień naukowy oraz imię i nazwisko promotora pomocniczego rozprawy:

dr Anna Wolak-Tuzimek

Tytuł rozprawy doktorskiej:

Działania wspierające innowacyjność przedsiębiorstw jako czynnik wzrostu gospodarczego krajów Grupy Wyszehradzkiej

Innowacyjność, postrzegana jako immanentna cecha współczesnej gospodarki, jest jednym z najistotniejszych czynników determinujących wzrost gospodarczy. Ma ona także kluczowe znaczenie w kreowaniu konkurencyjności przedsiębiorstw oraz państw i regionów. Uważa się, że osiągnięcie trwałej przewagi konkurencyjnej nie byłoby możliwe bez inwestycji sprzyjających wdrażaniu innowacyjnych rozwiązań. Przeciwnie – innowacyjność przedsiębiorstw i gospodarek stanowi gwarancję rozwoju gospodarczego oraz poprawy jakości życia, przeciwdziałając wykluczeniu społecznemu.

Innowacje mają szczególne znaczenie w procesie kreowania konkurencyjności państw i regionów. Współcześnie są one warunkiem koniecznym, choć niewystarczającym wysokiej dynamiki rozwoju gospodarczego. Obszary, na których zlokalizowana jest duża liczba innowacyjnych przedsiębiorstw stają się biegunami wzrostu. Jednocześnie innowacyjne podmioty oddziałują na rozwój przedsiębiorstw zarówno w swoim sektorze, jak i na inne gałęzie przemysłu w regionie. Mają także pozytywny wpływ na rozwój regionów sąsiadujących. Jest to szczególnie zauważalne, gdy biegunem wzrostu jest duża aglomeracja miejska.

Brak możliwości absorpcji innowacji w tym samym tempie jest jednym z czynników wyjaśniających zróżnicowanie poziomu rozwoju państw i regionów. W konsekwencji regiony bogate – mające zdolność szybkiego wytwarzania i wdrażania innowacji – rozwijają się coraz szybciej, a biedne pogrążają w stagnacji. To zjawisko nierównomiernego rozwoju jest uwarunkowane nie tylko względami ekonomicznymi, ale także historycznymi i kulturowymi.

Problem ten jest szczególnie zauważalny w państwach Europy Środkowej. Kilkadziesiątletnie doświadczenia gospodarki centralnie planowanej doprowadziły nie tylko do niższego potencjału ekonomicznego tych państw niż zachodniej części Europy, ale także niskiej kultury organizacyjnej i zarządczej, stanowiącej barierę absorpcji innowacji. Problemy te są zauważalne w państwach Grupy Wyszehradzkiej. Sformułowano więc problem badawczy w postaci następującego pytania: Czy istnieje zależność pomiędzy innowacyjnością przedsiębiorstw a wzrostem gospodarczym krajów Grupy Wyszehradzkiej?

Głównym celem pracy, umożliwiającym rozwiązanie problemu badawczego jest: ocena zależności pomiędzy czynnikami determinującymi innowacyjność przedsiębiorstw a wzrostem gospodarczym krajów Grupy Wyszehradzkiej oraz stopnia ich istotności w kontekście zróżnicowania regionalnego.

Przeprowadzone studia literaturowe oraz badania empiryczne pozwoliły na sformułowanie i udowodnienie następującej tezy: Poprawa innowacyjności przedsiębiorstw jest istotnym czynnikiem kreowania potencjału ekonomicznego, determinującego wzrost gospodarczy państw Grupy Wyszehradzkiej.

Przyjęty cel pracy oraz sformułowana teza i hipotezy badawcze determinują jej układ. Treści zawarte w rozprawie służą rozwinięciu i uzasadnieniu przyjętej tezy. Praca składa się z 5 rozdziałów.

Rozdział pierwszy zawiera rozważania teoretyczne dotyczące innowacyjności gospodarki. Wykorzystując metodę krytycznej analizy literatury przedstawiono pojęcie i istotę oraz czynniki i strategie innowacji. W rozdziale tym wskazano na znaczenie innowacji w rozwoju przedsiębiorstw i kreowaniu wzrostu gospodarczego. Zaprezentowano także modele wzrostu gospodarczego, koncentrując się na ujęciu w nich innowacji. Zagadnienia zaprezentowane w tym rozdziale stanowią podstawę dalszych rozważań, a w szczególności identyfikacji czynników determinujących innowacyjność przedsiębiorstw.

Drugi rozdział pracy obejmuje analizę działań wspierających innowacyjność przedsiębiorstw. Omówiono w nim zagadnienia dotyczące polityki innowacyjnej, koncentrując się na identyfikacji instrumentów wspierających działalność innowacyjną przedsiębiorstw. Przedstawiono systematykę tych instrumentów, dzieląc je na wspierające rozwój infrastruktury B+R, instrumenty instytucjonalno-organizacyjne oraz prawne.

W trzecim rozdziale zaprezentowano wyniki oceny innowacyjności przedsiębiorstw w państwach Grupy Wyszehradzkiej. W pierwszej części tego rozdziału omówiono potencjał

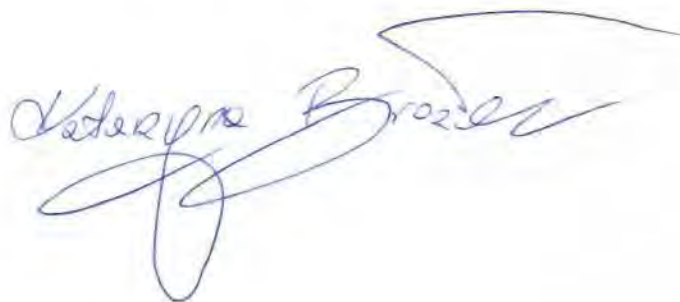
gospodarczy tych państw. Pozwoliło to na ocenę zróżnicowania ich rozwoju. Następnie przedstawiono wyniki analizy statystycznej zmian czynników determinujących innowacyjność przedsiębiorstw.

Kolejny, czwarty rozdział pracy zawiera ocenę zmian czynników determinujących innowacyjność regionów Grupy Wyszehradzkiej. W analizie wykorzystano statystyki opisowe sporządzone przy zastosowaniu programu *Statistica 13 PL*. W następnej części tego rozdziału zaprezentowano ocenę zróżnicowania przestrzennego badanych regionów. Do oceny tej wykorzystano skonstruowany model ekonometryczny przy wykorzystaniu metody wskaźników pojemności informacyjnej (metoda Hellwiga).

Ostatni, piąty rozdział pracy zawiera wyniki modelowania ekonometrycznego. Przeprowadzono analizę regresji, obejmującą skonstruowanie oraz estymację klasyczną metodą najmniejszych kwadratów modeli weryfikujących zależności pomiędzy czynnikami determinującymi innowacyjność przedsiębiorstw a wzrostem gospodarczym państw Grupy Wyszehradzkiej, mierzonym zmianą PKB *per capita*.

W zakończeniu rozprawy odniesiono się do weryfikacji tezy i hipotez badawczych oraz osiągnięcia założonych celów dysertacji. Przeprowadzone studia literaturowe oraz badania empiryczne umożliwiły osiągnięcie założonego celu pracy oraz weryfikację tezy i hipotez badawczych.

Radom, dnia 04.06.2019 r.

PH.D. DISSERTATION ABSTRACT

Full name of the author of the doctoral dissertation:

Katarzyna Brożek MSc

Academic degree and full name of the supervisor:

Tadeusz Dyr Ph.D., Prof. of UTH

Academic degree and full name of the assistant supervisor:

Anna Wolak-Tuzimek Ph.D.

The title of the doctoral dissertation:

„Activities Supporting the Innovativeness of Enterprises as a Factor of Economic Growth in the Visegrad Group Countries”

Innovativeness perceived as an inherent feature of modern economy is one of the most significant factors determining economic growth. It also assumes vital importance for creating competitiveness of countries and regions. It is believed that achieving permanent competitive advantage would be impossible without investment favouring the implementation of innovative solutions. Reversely, innovativeness of enterprises and economies assures economic growth and the improvement of the quality of life through counteracting social exclusion.

Innovations play an import and role in the process of creating competitiveness of countries and regions. The areas where a large number of innovative enterprises are found become growth centres. Simultaneously, innovative private operators and industries influence the development of businesses both in their sectors and in other branches of industry in the region. They also have a positive impact on the development of the neighbouring regions. It is particularly noticeable when the growth centre is a big urban agglomeration.

The lack of potential to absorb innovations at the same rate is one of the factors explaining the diversity of the levels of development of countries and regions. Consequently, rich regions, capable of quick creation and implementation of innovations develop more and more quickly, whereas the poor ones slide into stagnancy. This phenomenon of patchy development is conditioned by economic, historical and cultural factors. This problem is particularly visible in the countries of Central Europe. Decades-long experiences of centrally planned economy in these countries resulted in their lower economic potential, low

organizational and management culture – when compared to Western Europe – the factors being a barrier to the absorption of innovations.

The main aim of the dissertation that makes it possible to solve the research problem is the estimation of the dependence between the factors determining the innovativeness of enterprises and economic growth of the Visegrad countries, and the level of their relevance in the context of regional diversification.

The study of literature and empirical research allowed us to formulate and prove the following thesis: innovativeness of enterprises is a significant factor creating economic potential which determines economic growth of the Visegrad Group countries.

The aim of the dissertation together with the adopted thesis and research hypotheses determine the layout of the paper. The content of the dissertation serves the purpose of development and substantiation of the adopted thesis. The dissertation consists of 5 chapters.

The first chapter contains theoretical discussion concerning innovativeness of economy. The notion, essence, factors and strategies were presented using the method of critical analysis of literature. In this chapter the significance of innovation for the development of enterprises and economic growth was indicated. The models of economic growth including innovation were presented in this chapter. The subject matters presented in Chapter 1 form the basis for further discussion that aims at identifying the factors determining innovativeness of enterprises.

The second chapter of the dissertation comprises the analysis of activities supporting innovativeness of enterprises. In Chapter 2 the issues concerning innovation policy were discussed focusing on the instruments that support innovative activities of enterprises. The systematic of such instruments was presented in which they were divided into the instruments supporting the development of R&D infrastructure and those of institutional, organizational and legal character.

In the third chapter the results of the evaluation of enterprise innovativeness in the countries of the Visegrad Group were presented. In the first part of this chapter. The economic potential of these countries was discussed which allowed us to evaluate the diversification of their development. Then the results of statistical analysis of the changes in the factors determining the innovativeness of enterprises were presented.

The fourth chapter of the paper includes the assessment of the changes of the factors that affect innovativeness in different regions of the Visegrad Group. In the analysis

descriptive statistics made on the basis of the *Statistica 13 PL* were used. In the next part of the chapter the assessment of special differentiation of the regions under consideration was presented. For this purpose the econometric model built using the method of informative capacity indicators (the Hellwig method) was applied.

The last chapter of the dissertation contains the results of econometric modelling. The analysis of regression was conducted. It comprises construction and estimation, by the classical method of least squares, of models that verify the dependence between the factors determining the innovativeness of enterprises and economic growth of the Visegrad Group countries, measured by GDP change *per capita*.

In the conclusion of the dissertation the verification of the thesis, research hypotheses, and achieving the aims that were adopted were referred to. The study of literature and empirical research facilitated the achievement of the goal of the paper and verification of the thesis and research hypotheses.

Radom, 04.06.2019

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'Katarzyna Brodzka', written in a cursive style.